„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.

За Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке престе овакових ситних слова; за жиг се плаћа по 30 нов. сваки пут.
За „Приповедано“ плаћа се 20 нов. од престе.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ.“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 94. У НОВОМ САДУ У НЕДЕЉУ 20. ЈУНА 1899. ГОДИНА XXXIV.

Позив на претплату.

Почетком јула о. г. ступа „ЗАСТАВА“ у трећу четврт своје 34. године.

Ми ћемо чинити све што можемо, да одржимо „Заставу“ на оној висини, која одговара угледу народа и радикалне странке. На сваки начин, имаћемо пред очима једино народне интересе. У послу око издавања овог листа, могу нам помоћи пријатељи странке и „Заставе“, ако се постарају, да њихова сарадња буде још обилатија и да нам стеку нове претплатнике.

Надамо се, да ће пријатељи овога листа и пријатељи радикалне странке, озбиљно узети ову ствар.

Обраћамо нарочиту пажњу на „Заставине“ народне бројеве од петка. Ти бројеви се удешавају за најшире кругове, а претплата за њих стаје 3 фор. годишње, а на три месеца 75 нов.

Иначе је цена „Заставе“ обележена на челу листа.

По решењу средишњег одбора радикалне странке, чији је орган „Застава“, лист се никоме не сме давати на вересију.

У Новом Саду, 15. јуна 1899.

Уредништво и администрација „ЗАСТАВЕ“.

Зашто је одгођен излет на плитвичка језера?!

Горње питање намеће се и исхотице многима након размишљања о Змајевој прослави у Загребу и ономе што је тој прослави претходило, а нарочито о ономе, што се у Загребу приликом саме прославе дешавало.

Истина, одбор је званично извјавио, да је рђаво време и киша узрок томе одгађању. Али велики део јавног мњења све једнако сумња, да је то био једини разлог одгађању те га тражи на другом месту.

Политичке прилике у Троједници некако се рапидно мењају. „Српски“ бан све се боље показује у својој правој боји, да је не само несрпски, него чак и противнички расположен према Србима. Поред осталога, јасно то показује и „болест“ његова, непримање одбора за прославу, одлагање посете у Лику и у Срем. Све то показује нерасположење „српског“ бана према српском народу у оним земљама.

Када се уз то на ум узме уздрмани положај тако званог српског клуба, тог верног роба, кога данас народна странка одбацује као исцеђени лимун, и нехотице излази пред очи слика, да су прошла већ и она времена, у којима су нас бар са званичне стране и то бар привидно за нешто држали.

И нама бива све јасније, да су данас та времена прошла, и да данас чак и наше мамелуке више не требају.

Ми смо већ одавно начисто са тиме, да нас хрватски кругови без разлике странака мрзе из принципа. Но бар се са званичне стране указивала Србима нека мала пажња, те се на свима пољима државног живота баш и ако не сразмерном праведношћу, то ипак до некле и на Србе обазирало.

Данас ни тога више нема. Данас се Срби чиновници сузбијају на свима пољима, а на виша земаљска звања и не постављају се више. И све то иде тако нагло, тако очигледно, да се данас од тога већ и они грозе, који су до сада слепо веровали у добре намере и банове и народне странке а нарочито веровали и са неком гордошћу истицали пријатељство званичног апарата према нама Србима.

Ево, пођите само по Срему, те загледајте у судове, у котарске области, у порезна звања, у финансијска и оружничка звања, у школе средње и ниже — и ви ћете се згрозити пред том сликом.

Видићете да ни десети део чиновника, који су у служби у тим званима нису Срби него — Хрвати.

Ово мора имати свога разлога, а тај разлог састоји се у томе, да се по Срему шири званично хрватска идеја. А немојте мислити, да те чиновнике намешта Франк, врли наследник србождера Анта Старчевића, не, њих намешта „српски“ бан и влада, „Србима пријатељске“ народне странке.

Јесте ли пролазили кроз нароши Срема? Није ли вам зар упало у очи, да се намером свуда истиче хрватска тробојница, није ли вам упало у очи, да деца у школама веле да су Хрвати а овамо су Немци или Јевреји. И будите уверени да то дете мора тако да каже. Не учи га томе ни отац ни мајка, него га гоне на то учитељи његови.

Тако учитељи по школама. А њих тек не намешта Јосип Франк, најнесећи живући Хрват него „српски“ бан и „Србима наклоњена“ влада.

А јесте ли пратили хрватске новине пред Змајеву прославу? Није ли вам зар упало у очи, да је писање „србобранског“ „Обзора“ надмашило у дражењу против Срба и само Франково „Право“?!

Па и домовинаши не заосташе ни мало за овим.

А званичне „Народне Новине“ на сву ту хајку ћуте као заливене. Сигурно је и томе разлог „пријатељско“ расположење према Србима.

Хрватски кругови, без разлике, изјављују, да неће да суделују на Змајевој прослави, приписивајући јој неки политички карактер.

„Хрватски Сокол“ отказује своје просторије за прославу, па чак се тако далеко ишло, да је денунцијацијама заведена војена власт, да откаже суделовање војене музике на прослави, само да се иста осујети. Демонстрације приликом прославе и за чудо мирно и млитаво понашање полиције најбољег доказа пружају, да сви они дувају у један рог, кад се тиче нас Срба.

Вели се по новинама, да је жандармерија стајала у приправности за случај опасности.

Ми то не знамо, но хоћемо да верујемо. Камењице су падале као киша, но жандармерија се није макла, а полиција је тек форме ради парадирала. С тога неки и трубе, да је та жандармерија само зато била у приправности, да би се Срби од нападаја бранили, да пуца на Србе?!

А тек полицијом и жандармеријом не располаже највећи живући Франк, него „српски“ бан и „србофилска“ влада.

Прозори на српским кућама се лупају, црква српска се скрнави, а државно одметништво и судови то не прогањају. А тек неће се рећи да те власти стоје под управом вође чисте странке права Франка!

Да ли да рђамо још? Држимо, да је за сада доста ово неколико примера, па да се види, да Србима „пријатељска“ влада, воле Србе као што их воле централни одбор коалиције; да „Народне новине“ проповедају равноправност, као и Франк у своме „Хрватском Праву.“

Услед свега овога се и истиче сумња, да су у одгађању плитвичког излета помешани прсти те „србофилске“ владе.

Нико не замера родољубивом одбору за Змајеву прославу, али се износи, да ти прсти, који **нису хтели** да спречавају демонстрацију, да су ти прсти спречили плитвички излет.

Истиче се, да је вредни и заузимљиви одбор најмио био засебни воз, истиче се, да га је платио, истиче се да је одбор спремио довољно покривених кола за случај непогоде, истиче се, да се на банкету купили новци за излет, истиче се, да се до 10 сати у вечер држало, да ће се излет одржати и да су гости изјавили, да хоће да иду и по рђавом времену. Па зато се у многим круговима и тврди, да је то миг од горе са Маркова трга.

Истина, данас је све то прошло, али држимо, да би према гласовима, који се распростиру, била дужност одбора, да каже, ко је тај, што је спречио плитвички излет, јер народ има права да тражи да му се каже истина. Не треба заборавити, да је народ српски у Лици пун одушевљења чекао госте своје, као доказ да Српство није заборавио пећеничку и јуначку браћу своју у Лици. А то очекивање, те наде осујећене су.

Да ли то беше по чијем налогу? Да се не би само говорило, треба да дођемо на чисто.

Позвани имају реч. Сремац.

Одговор „Сарајевском Трговцу“ и дружини.

III.

Пошто су представници српских општина предали познати меморандум од 25. новембра 1896. у кабинет канцеларију Њ. Величанства и вратили се кућама, настала су у земљи гоњења које тих преставника, које поједини српски општина. — Људи су глобљени, затварани, одузимате су им дозволе рада, рушене куће, подметана злочинства, ускраћивана слобода и т. д. Само неби ли тијем убили у њему свијест народну и онеспособили га за даљи рад у овој народној борби. А кад је Глиша Јефтановић по закључку народне скупштине од 3. децембра 1896. које уследе тога што је Њ. В. на предани меморандум изрекло своје негодовање, а које уследе тијех обновљенијех инквиваторскијех недјела отишао на ново у Беч да у друштву са осталим депутацијама преда Њ. В. по-

ПОДЛИСТАК

ПУШКИНОВИ ДАНИ.

Значајна је веома ова година и њени скоро прошли дани по Србе и Русе. Значајни, јер с једне стране величанствену славу је славио српски народ у почаст свога најомиљенијег песника великога Змаја Јована Јовановића, а с друге стране је братски нам руски народ величанствено прославио стогодишњицу свога Змаја, свог великог сина Александра Сергејева Пушкина.

О прелепој слави Змајевој, било је речи у прошлим бројевима овога листа, а сад да речемо коју о слави Пушкиновој, јер смо то дужни учинити из љубави према Словенству, из наклоности према словенској, једноплеменој нам браћи Русима, из поштовања према племениту раду великог песника Пушкина, који је једним делом свога рада веома задужио и нас Србе, као што смо то и напоменули били у бр. 82. овога листа.

Пушкинова слава почела је у Петрограду заупокојном литургијом у свима петроградским црквама. Нарочито величанствено беше богослужење у Казанској саборној цркви. Ту су служили авхимандрити, старешине главних сабора и духовенство казанског сабора. После литургије био је парастос.

У цркви су били: велики кнез, Константин Константиновић, велика кнегиња, Милица Николајевна и кнегиња, Анастасија Николајевна Романовска, херцегиња Лајхтенбершка, министар просвете, Богољепов, шеф његова одељења, Звјеров, подпретседник академије уметности гроф И. И. Толстој, секретар академије наука ђенерал-лајтнант Дубровин и многи академци.

Пред парастос, изговорио је митрополит Антоније овај говор:

»Нарочито је потребно било, да својим молитвама пожелимо мира и покоја Александру Сергејевићу Пушкину. Живот његов беше буран, а смрт трагична. Викало се и па само име његово. За живота, неки су га љубили, неки мрзили, па то видимо и након смрти његове. Сад га узносимо сви, као женијалног писца, а до скора смо га понижавали до ништице. Па и ако је, као што се чини, једаред за свагда утврђено, да је он књижевни ђениј, ипак се и данас препире о личности његовој, као хришћанину и сину православне цркве. У свима нами налазећа се двострука природа наша, чулност и душевност, грешност и светост, земност и небесност, показали су се у покојном песнику најоштрије. Његов епикуреизам беше крајњи, његово слободоумље граничило је негда с исмејавањем светиње, његова небрига о животу, као дару божју, није знала краја ни копца. Али је несумњиво, да је под том бурном површношћу, у дубини душе његове притајен био осећај светиње, правога човека и хришћанина. У зрелијем свом добу, он је био религијозан. Да употребимо према њему самоме његове сопствене речи, што их је изговорио о Бајрону: »Унутрашња вера његова беше претежнија од скептицизма, што се овде-онде види у његовим умотворима. Може бити, чак, да је тај скептицизам био тек привремена самовоља његова ума, која се кад-и-кад противила упутрашњем уверењу његову, душевној вери«. Али добра начела религиозности нашег песника, нису могла да се покажу у животу његову у пуној својој лепоти.

»Ко ће да докаже, да је Пушкин био грешнији од других, грешнији од оних, што су га окружавали?

»Има један јединствени момент у животу, кад нам се личност човекова приказује у свом своме истинитом достојанству, без икакве лажи. То је момент — смрти. Па и у Пушкина јасно видимо тек у последњим данима и часима његова живота, кавким је дивним хришћанским врлинама била украшена његова велика душа и каква се красна блага сврвала у њој под бурном површношћу грешности. Грех је био побеђен на самртну одру његову. На неколико дана пред смрт његову, могло се видети, како се одлучно променила унутрашњост његова. Он се исповедио и причестио с великим и дубоким осећањем.

»Двобој је безумна, безусловно антихришћанска ствар. Но је ли праведно кривити за то једино онога, који је страдао? То је грех, ал' не једнога лица за себе, него је то грех целога општинства, које није дорасло потпуно животу хришћанскоме. И у том несрећном и јадном послу, није ли поступио наш песник против »унутрашњег убеђења, душевне вере« своје? Четири пута је он ишао на двобој, али није био убица, напротив, сам је пао од руке убице. Је ли он смерао да убије свог непријатеља? То ми не знамо, ал' напротив знамо, знамо за нешто, што је светло, узвишено, божанствено, а то је, да је опростио свом непријатељу. Тим начином је победио у њему осећај хришћански. Тако се показала у целом животу Пушкинову оштро у њему оцртана двојственост грешне човечје природе, и она је породила у људи двојаки однопај према њему и двојако мишљење о имену његову. По тим смо ми више дужни, да се ревно помолимо Богу за душу његову.«

И владика молитвом заврши свој говор. После парастоса, кад су певачи почели да поју »Со свјатими упокој . . .« велики кнезови и кнегиње, као и цео народ, пали су на колена.

У сали конзерваторије беше свечана седница академије наука у спомен Пушкинов.

Отмена публика беше препунила велику салу. Посред на често попаметаних палми и другог сваковрсног тропског растиња, на високо се белила бїста Пушкинова. Испред ове декорације, за дугим огромним столом, покривеним извезеним застирачем, седели су академици, а у среди председник, велики кнез Константин. Њему с десна подпретседник Мајков, а с лева секретар Дубровин. У царској, и овој суседној ложи, налазили су се остали велики кнезови и кнегиње, у првим пак редовима други великаши с царским министрима. Међу овим последњим седео је и српски посланик на руском двору ђенерал Сава Грујић.

Велики кнез Константин, председник прочита прво брзојав цара Николе, који гласи: »Не могох присуствовати лично у свечаној седници академије наука, која је посвећена успомени дана рођења великога Пушкина, ал' ја срцем и умом учествујем у слави, коју на да-

новљен меморандум — министар Калај увиђајући у томе своју пропаст и свој пораз одмах дође у Босну са том намјером, да својом личном пресијом примора општине да опозову издате пуномоћи својим изасланицима у Бечу, како би ове оборио и спријечио им даљи рад, а друге уплашио да својих изасланика не шаљу, услед чега су наступила нова насиља по земљи са у неколико повољним успјехом по Калаја, јер се том приликом није могло и ако је сва Босна и Херцеговина била спремна у Бечу показати више од 23 општине.

У Сарајеву пак Калај је понаособ развио највишу агитацију против Јефтановића, пошто се увјерио да је сав народ уз Јефтановића и да се Јефтановић неће моћи тако лако склонити на повратак из Беча. Калај је покушао најпре да обори стару општину којој је био председник Јефтановић, чиме би био да како оборен и он сам, па да изабере нову општину са новим њему подесним председником. — Да то изведе он је најприје гонио митрополита Мандића преко барона Бенка и Кучере да сазове скупштину и да на тој изабере нови одбор, па кад митрополит овима подлећи није хтијо, онда му је дошао он сам тога истога дана и на то га приморао. Док је министар Калај чинио тако пресију над митрополитом Мандићем дотлен су његови људи у исто доба ишли по вароши и кроз народ агитовали, да се обори стара општина и нова изабере, обећавајући народу, да ће влада све што се у меморандуму тражило дати народу, само ако општину промјени. Те агитације тако су далеко ишле да су од појединих чланова општине изнуђавали оставке на њихову звању, нудећи им за то одузете дозволе раније, да су некима нудили субвенције за лист и све могуће повластице, некима пријетили прогонством и затвором, одузимањем дозвола за рад и т. д. и т. д. Није дакле М. Мандић сазвао ту конференцију зато, што је био пријатељ народног напретка и народне ствари него зато, што је то захтјево интерес Калајев и што је он пустити се тако ниско морао као његов извршни орган да је сазове — а још је мање истина да је на тој конференцији избило од стране народа лично питање за г. Јефтановића и да се избор само због његове личности осујетио. — Народ је, како је речено, тражио да по његову закључку остане стара општина док се уреди црк. школ. питање, а не г. Јефтановић лично, па је сасвим природно да у том случају мора да остане г. Јефтановић као председник те општине. — Међу тим ми слободно и отворено велимо да је М. Мандић вршећи налог М. Калаја хтијо сам да тијем избором учини преврат у општини, и да тако подлим начином обори Јефтановића. Ми имамо народни првака од којих је митрополит Мандић предходно тој конференцији тражио, да се обнове избори, али да се Јефтановић не смије бирати а имамо их и такијех пред којима се Мандић клео свима светињама „да је повод тој конференцији и томе новоме избору једино то што влада не трпи Јефтановића на председничкој столици те општине“. — И ми смо то све у стању доказати са тијем свједоцима а сад позивамо М. Мандића нека он јавно рече јели овако или није. И сад нека нам каже плаћени дописник: ко је истакао личност Јефтановићеву на конференцији. Народ или влада односно њен извршни орган владика Мандић, и може ли се народ зато што је бранио своје право и тражио досљедност у његовим раним закључцима осудити. — Стара је општина под председништвом г. Јефтановића добила како рекнемо на народној скупштини 3. децембра. 1896. неограничена право да ради све дотлен док год покренуто црк. шк. питање уставно не уреди — њој према томе није мандат истеко — и народ је на конференцији тражио да остане томе досљедно па зар је то гријех.

И тако се дошло до те конференције код митрополита Мандића. На тој конференцији било је све удешено да се одмах приступи избору нових општинара, које је Мандић споразумно са владом кандидирао. За председника те нове општине имао је бити биран владин комесар Петраки Ефендија, па да се то лакше изведе митрополит је отворио скупштину са обећањима да ће народу ако га послушају те по његовој вољи избор учине влада озидати богословију у Сарајеву, митрополију и т. д. Али кад народ, познавајући смјер владин, одби тај предлог митрополита и кад му том приликом изјави да остаје доследан своме закључку од 3. децембра 1896. да општине неће мијењати све дотлен док г. Јефтановић као њихов изасланик не изради уставно уређење црквено-школске аутономије — онда је владика Мандић окренуо дебели крај пријетећи да ће ако му се народ у року од 3 дана не покори, настати лична прогонства, и да ће му касније долазити народ, да га моли ал да он за тај народ неће више ни да чује. Нашто му је одговорио један ваљани и поштени старац Јован Влачић овако: „Па фала Богу господине шта год буде, ми ће мо трпити. Ја сам запамтио, и кад су нас на колац набијали, па нас опет нијесу искорјенили него нас ево и данас има, па једа нас Бог и даље сачува.“ И с тим је та тако оглашена конференција свршена, иза које је слиједовало распуштање општине наоружаном полицајном стражом, обијање цркве и одношење црквенога новца помоћу наоружане полиције, прогањање и затварање црквени тутора, шиканирање српски учитеља, задуживање општинских добара, експлоатисање општинског иметка и т. д.

Овим нашим досадањим излагањем ми смо јасно доказали да није истина, да је спор између митрополита Мандића и народа наступио тек иза те конференције и да у опште народ води противу Мандићу односно хијерархији какву опозицију. Што се Мандић и његови другови до тада и по тада бацише у служби министру Калају, да изваља његове смјерове на штету цркве и народа, те народ не може да у њему има праве вјере то опет народ није крив, него он, који је зато вријеме проиграо то своје повјерење у народу. —

А сад ће мо да пређемо на закључак дописника ђе ронећ крокодилске суze одговара на стављано питање „Шта сад?“ послије посланица патријарха Константина и светога синода?

Политичке вести.

Врење у Белгији. У Белгији настало велико врење, које је захватило већ целу земљу. У опасности је не само влада већ и династија. У парламенту се води огорчена борба, где социјалистички и демократски посланици називају министра-председника убицом, ниткованом и т. д. По бриселским улицама туче се војска и полиција са народом, крв се лије са обе стране а одјекују узвици: доле са владом! Доле са краљем! Живела република! Живела револуција! Јавне зграде се нападају. По улицама бриселским подигнуте су барикаде а војска и жандармерија из унутрашњости земље у Бриселу концетрисана. И при најновијем сукобу војска је пуцала и рањено је преко 50 особа. Узрок свима тима тј. тј. предлог владин о изборном реду. У Белгији је клерикална влада поред које стоји народ са села, вароши су пак све у рукама социјалиста и демократа. Белгијска влада и ако је имала у сабору већину, ипак је поднела неки изборни ред, у коме нема начела, нема законске и правичне подлоге. Влада хоће тим законским редом, да се у варошима, дакле у оним изборним местима, где њени противници имају већину, води рачуна и о мањини, а у селским изборним срезовима, где је она у већини, нема ни помена о мањини. Једном речи, влада би хтела да неправедним и незаконским путем дође и у варошима до мандата. И за то је настао у Бриселу метеж, за то се пролива крв, за то је варош барикадирана, за то је тамо проглашено опсадно стање. Врење ово захватило је већ и државу и не буде ли влада пала или ти свој предлог повукла, у Белгији ће букнути општа револуција, која може лако судбоносном постати не само по данашњи систем тамо, већ и по саму династију. После крвавих сукоба од четвртка, министарство се под председништвом краљевим после поноћи саветовало дуго. Проносе се гласови, да ће се над целом земљом прогласити опсадно стање, но тиме ће се огорчење само још већма узрујати. У Белгији треба брза и радикална лека, да не избије општа револуција. — Најновије вести из Брисела јављају о новијим ужасима и покољима. У Бриселу се и дању и ноћу пролива крв. У сабornици долази до великог шкандала и седнице се морају да прекидају. Ноћу у очи петка грдна множина света посела је била простор пред варошком кућом, испрегла коње из трамваја, подигла барикаде и јуришала на гостионице. Са полицијом је дошло небројено пута до судара, полиција је оштрим патронама пуцала. Двоје је убијено а преко двадесет рањено. Целу ноћ је било крвавих сукоба, многе су кафане разрушене, светина је вадила калдрму и њоме ударала полицију. У целом је рањено преко стотину људи. Социјалистички посланици хоће са револверима наоружани да долазе у саборницу. Све се јасније чују гласови против династије а у корист републике. У двору су врло забринути и преплашени, јер и сама гарда прелази на страну изгредника. Влада се узјогунила и још никако не попушта.

Метеж у Шпанији. Несретни рат Шпаније са Северном Америком на Куби и Филипинима створио је у Шпанији ужасно стање. И држава и народ шпански посташе услед овог рата просјацима. Влада све новијим и грдним наметима исисава већ и последњу кап крви и стање је врло ужасно и запето. Оголићен и исцеђен народ не може више никакве жртве да сноси и противи се свакој наредби владе. По земљи се крв просипа а војска убија јадне људе. У Сарагоси је букнула отворена побуна против владе. Разјарен и огорчен народ јуришао је на државну палату, а полиција није могла стати томе на пут. Само јака одељења војске могла су светину потиснути. Народно огорчење излило се и против језуита. Свет је јуришао на језуитске манастире и посве их опустошио. И у Силвели настала је побуна и покољ. Војска и полиција куршумима обарају народ. Број рањених и мртвих велик је. У Сарагоси је један побуњеник пуцао на управника, а други га хтео гвожђем да прободе. У Сарагоси је проглашено опсадно стање а влада мисли да и над целом земљом то уради. По целој земљи влада јад и немаштина, а у пркос томе влада тражи од народа огромне немогуће жртве. Само брза промена владе и одлучан рад на поправљању данашњег трулог стања може спречити судбоносну катастрофу.

Кинеско-немачки сукоб. У Кинеској влада ужасно огорчење против Немачке. Немачка војска непрестано се бори против Кинеза. Капетан Мауве мора да осваја село за селом. Но борба ова као да ће заузети општи вид и пламен захватити сву земљу. Један најугледнији лист, који је од великог уплива међу Кинезима, донео је чланак, где отворено позива Кинезе на рат против Немаца. За Кину вели, да се налази у том положају, да се разбије на парчад, као земљани суд, кад се удари о камен. По Кину може рат врло судбоносним бити, али и без рата стреми она сигурној, брзој пропасти. И с тога Кина мора отпочети рат, па ма се овај како свршио. И то у првом реду рат против Немачке, јер Немачка не познаје право и правицу већ само насиље. Ни један народ није тако дрзак као немачки. И Кину може спасти само рат против Немачке. У Киау Чау нема ни хиљаду немачки војника, а 100 Кинеза ваљда могу убити једног Немачког војника. По томе сто хиљада Кинеза могу помлатити нема-

---

нашњи значајни дан слави цела Русија«. **„Николай“.**

Бурно »Ура« захори се по сали.

За тим је председник Константин прочитао указ о прослави Пушкинове стогодишњице и установљавања новог одељења руске словесности на академији наука. — Наново се разлеже по сали »Ура!«

После тога је велики кнез држао говор. »Сто година се навршило од дана рођења великога песника. Стогодишњицу ту слави радосно сва Русија. Академија, као глава рускога просвећења, још прошле године је изабрала комисију, која ће створити програм за прославу. И та прослава је величанствена у целој Русији, на свима просветним заводима. У обе престонице, као и у целој Русији, одржана је заупокојна литургија и парастос као и предавања о неумрлом Пушкину. За спомен овог јубилеума спремљено је издање »Пѣснь о вѣщемъ Олелѣ« са сликама, које је израдио уметник В. М. Васнецов. Умножена је Пушкинова слика и разаслаће се што више по Русији. Издане су сребрне и бронзане медаље, које ће се као дар дати свима ученицима, који заслужују награде у овој школској години. Постарало се, да се очува целој Русији драга могила песникова у светогорском манастиру. У селу »Михайловское«, које беше Пушкиново имање, подићи ће се каква било добротворна установа, која ће носити име Пушкиново. Одељење за руски језик и словесност већ од 10 година ради под управом академика Л. М. Мајкова на издавању производа Пушкинових. I. том је већ изишао. Цар Николај је повисио на 3000 рубаља годишњу мировину ћери Пушкиновој, удовици ђенерал-мајора, Марији Александровној Гартунг. Рођени унук песников, постављен је за камерјункера.

Како гласи највиши указ, упућен управи академије, наш уважени велики песник је био члан руске академије, што је основала царица Катарина II., а која је после преобраћена у одељење руског језика и словесности. И та академија за спомен, што је њој припадао Пушкин, сад се, хвала великој милости монарховој, на ново родила и постала императорска академија наука. Академија наука је одлучила, да се састане у своју ванредну седницу, да прослави успомену на свог великог незаборављеног члана.

И кад се на све стране у нашој великој отаџбини слави стогодишњица рођења тог песника над песницима, како онда да се не прослави у престоници, коју је он дивно опевао у својим песмама, како онда академија, којој је он био најлепши уврас, да не ускликне најодушевљеније: »Да живи вечито у руским срцима име Пушкина — име љубави, поноса и славе велике Русије!«

Говор великог кнеза би поздрављен бурним пљескањем и усклицима.

После тога је читао велики кнез брзојаве: кнеза црногорског Николе I., руске делегације на конгресу мира у Хагу и руске колоније (са потписом барона Стала), српске академије, ческе народне академије наука императора Франца Јосифа I., уједињених књижевних друштава у Вајмару (три друштва — немачко књижевно, шилерово и шекспирово), која стоје под заштитом великог херцега Саксонског, друштва љубитељи руске словесности и т. д.

После тога је говорио академик Веселовски о Пушкину, као народном песнику, и А. Т. Кони, који је окарактерисао Пушкина као духовита песника, моћног ковача (обновитеља) руског језика, мислиоца, моралисту, критичара, историка, који је »све љубио, све у се смештао«, као што рече о њему Полонски. Цитатима из умотвора и писама Пушкинових, А. Т. Кони је окарактерисао нравствене и опште погледе великога песника. На првом месту — љубав к раду. Пушкин говори, да је духовитост резултат продуженог душевног рада. Па онда, Пушкин је тежио за правдом, ал' правдом не формалном, већ вишом, идеалном, с тога су му се тако и допадали морално здрави људи, с тога је и био непријатељ лажној науци. Он је тежио к небу и сам је веровао у свој виши позив, али је знао и своје слабости. Пушкин је захтевао законост, али у тој законости хтео је да буде правде, с тога је често долазио у судар са опште признатим установама, у којима не беше идеалне правде. Тако је био он велики непријатељ службеног права. За Пушкина се каже, да је он опѣвао војну, ал' то није прâво. Он је опѣвао слободу народа, каткад и војну, али у корист слободе свог рода. Он беше очаран годином 1812-ом. Он је с усх ћењем говорио о миру и значајно је, што слава његове стогодишњице пада у години, кад се надати остварењу општег мира. Цео свој живот је посветио Пушкин просвећењу свог народа. Његов младићски занос ваља сматрати као случајну пастрапост. Тако, у свом зрелом добу он не беше никако атеиста. Он је тада писао: »Ја сам нашао Бога у гласу своје савести — а наћи се може само оно, што постоји.« Пушкин је био пун љубави према ближњима, био је то најблагороднији алтруиста, који је умео да нађе и у најповреднија човека лепих човечанских црта, што је показао и доказао својим Пугачевим. Пушкин је непрестано тражио прилике, да било коме потајно помогне и буде заштитник. »Дружби« је Пушкин посветио силне своје стихове.

Говор А. Т. Конијев беше поздрављем општим пљескањем.

Велики кнез и академици устадоше иза стола и пред публиком се указаше редови хориста руске опере, а даље у полукругу у својим красним мундирима придворни оркестр. Над свима се пак блистала електричном светлошћу обасјана биста Пушкинова, окружена палмама. Певала се кантата: Речи од К. Р. свирка Глазунова. Соло су певали гђа Долина и г. Ершов.

Кантатом је завршена академијска слава.

26. маја у вече беше свечан објед у сали официрског удружења. Ту су били представници штампе, чланови престоничких књижевних и уметничких друштава. Том приликом су држани такође говори и читани су многи брзојавни поздрави и писма. Међу осталима и писмо Емила Золе, које је веома добро примљено. Гостију је било из Ческе, од којих је говорио др. Штајнер, члан прашког градског поглаварства и старешина ческог удружења »Соколовъ,« Јарослав Кватил, уредник »Zlata Praha,« који је цитирао стихове првог ческог песника Врхлицког, посвећене успомени Пушкиновој. Међу осталим каже се ту: »Твој ђениј изражава се у том, што, кад кажеш Пушкин, бурно одјекне Рус.« За тим су још говорили други изасланици и најзад је објед завршен занимљивим концертом.

27. маја беше »Пушкинов празник« у таврическом дворцу. Празновање се састојало из процесија група разних уметника, који су приказивали поједине производе Пушкинове.

28. маја су се искупиле силне бивше лицејисте, те су у сали свог императорско-алек-

чку војску у Кинеској. А кад би цела Кина са својих сто милијуна становника отпочела рат, шта би јој Немачка могла. Немачка има далек пут да превали, да превезе своју војску и муницију, а Кина би дотле затворила поморски пут и она би морала победити. Тако пише споменути кинески лист а споменемо ли да је огорчење против Немачке ужасно, онда је стање заиста врло опасно и критично. Букне ли општи рат између Кинеске и Немачке, пламен његов захватиће и све заинтересоване европске државе у области Кинеској.

О проневери патријарха Бранковића.

Препераженост у саборском одбору. Чланови саборског одбора су упрепашћени и — препераженн. Догодило се нешто, што нису очекивали и чему се не надаху.

Ми смо јавили, да је саборски одбор у седницама од понедељника и уторника претресао патријархове пригоде. Ствар беше удешена да не може бити боље.

Добио је од главног књиговодства извештај да нема штете и да се ни једна општина не тужи, да је све покривено. И окомио се и опет на тужитеља, епископа Змејановића те поче поново копкати око тога, да сипод нађе епископу Змејановићу заменика. И наредио је истрагу против писара и чиновника, да се покаже, ко издаје званичне тајне.

То је било у понедељак и уторак. Тачно решење нисмо били у стању дознати, као што га и данас не знамо.

Тада се догодило нешто неочекивано. У среду по подне стиже од епископа Змејановића из Вршца нов материјал. Епископ Змејановић послао је такве ствари против патријарха и то поткрепљене с таквим доказима, да су се чланови саборског одбора упрепастили.

Шта се после тога догодило, то можемо читати у „Бранику.“ „Браник“ одједном дознаје, да је саборски одбор решавао тек у четвртак патријархову ствар. (Јесте, али по други пут.) И решио је, да изашље пододбор, да све тачно испита. Дакле — препераженa и упрепашћена господа требају сад — времена.

Ми се надамо, да ће господа бар сад увидети, да им ништа више не помаже. И по оном, што су у понедељак и уторак имали у рукама против патријарха, требали су да нареде истрагу свију књига и рачуна. Но они хтедоше да забашуре ствар с тим, што су главне књиге у реду. Та да, тамо је уведено, да је све плаћено, а слабо их се тицало, да ли је то патријарх уплатио одмах или тек после много година, кад га повијаше. Но најновија дата такве су природе, да им помрсише рачуне.

Проносе се гласови, да ће патријарх сад ипак одступити, а неће допустити да се прегледе све књиге. (То у осталом још није решио саборски одбор, али се из тог не може више извући.) И неће нити сме допустити патријарх, да ствар његова изађе пред сабор, јер посланици неће хтети забашуривати ствари.

Чланови сабор. одбора беху и у петак на окупу. Миша Рогулић испитује писаре и чиновнике, а епископ Мирон је отишао у оближње манастире. — Ствар као да је дошла до прелома. И време је.

Занимљиво је, да саборски одбор сад пушта у свет гласове, да је он одмах изаслао пододбор да испитује патријархову ствар. А међутим, у понедељак и уторак гудио је друкчије, а у четвртак друкчије. То најбеље показује, колико су важне и тешке оне „нове пригоде“.

Боље би било да је могло проћи без њих... Но господа су се бар сад уверила, да се не може све забашурити. Одавна се ми каменимо над тим пригодама, а нисмо само ми, који их познајемо...

И патријарх Георгије још једнако чека... И докле ће још одржавати наш народ и нашу автономију у овој трзавици?! — Али нек зна: што даље, то горе, по њега. А наш народ и наша автономија прекужише и што горе, па ће прекужити и ово.

* * *

На завршетку листа извештени смо, да је саборски одбор одгођен на 14 дана и да су чланови његови данас отпутовали. О истрази против чиновника нема више ни спомена. Питање је, хоће ли се тај саборски одбор више и састати под председништвом патријарха Георгија.

Паучина.

Кад су патријархове праље свршиле у понедељак и уторак прљави веш, а у среду остале послове, задржао их је отац Георгије и за даље.

Каже: — Треба још мало да опајете по канцеларијама народних фондова. Пуно је којекакве паучине.

— Па зар и то ми!? То су ситнија посла! каже Иларијонка. Ви баш сасвим хоћете да нас употребите као: „Mädchen für Alles.“ Још да бришемо паучину.

— Јест паучина, одговара патријарх. Али у народним фондовима међу оним врашким књигама и актима лете »пригодице« као мувице, те се сваки час заплете по која у ону паучину, на велику радост »Заставе и осталих безбожника, који не верују у моју мученичку невиност. А то није баш маленконст.

— Тако је, каже Максимка. Онде у канцеларијама народних фондова се хватају наше тајне. То не треба узети олако.

— Па кад није друкчије, вели Рогулинка, дај да узмемо брше у руке, тога је бар доста у овом двору, па да чистимо паучину.

— Није тога доста! каже Максимка. У овом послу не сме бити никаква полутанства. Можемо ми пајати и чистити паучину колко год хоћемо, она ће се увек појављивати.

— Него?

— Где год има паучине, каже Максимка, тамо мора бити и паука. Зато да нађемо пауке, па да им судимо. То је радикалан пут. А ви знате, да у одбрани свега оног што не ваља и ја волим радикалне путеве.

Наше Максимке и ине »нике,« упутише се у народне фондове, да траже — пауке. Само паук кога они траже, врло је чудне феле и није насликан ни у једној књизи. Гледају, гледају, па тек шапућу: — хм, хм! Могао би бити и овај и овај и овај, а можда ни овај, ни онај, ни онај.

У оној муци се сети Иларијонка библије, те пита: Пауче где си? ал нико не одговара: — Ево ме!

Шта ће сад!

Миронка каже: — У богобојажљивим и човекољубивим књигама стоји писано: — Боље је да пропустиш стотину криваца, него да пострада један невин. А ми не можемо никоме ништа доказати.

Али Влаховијада ни да чује о богобојажљивим и човекољубивим књигама, већ каже: — Какви докази?: Волијем ја да отпустим стотину, но да ми један издаје тајне...

Дуго нису могли да се погоде, напослетку решише, да питају »Његову Мученичку Невиност«, оца Георгија. Он је ту најближи, нека дакле покаже само малим прстом на паука, а они ће им већ судити.

»Његова Мученичка Невиност« мислио и мислио, па онда уздахну и рече: — А зар ја могу базати, да ми је овде и један пријатељ?! Пре но што и по трећи пут закукурикне петао и огласи зору, сви ће ме се ови одрећи и то за навек.

— Па онда да судимо свима, каже одлучно Максимка.

— Али отац Георгије подиже руку и рече: — Ја сам се решио! Једног ил двојицу од оних ситних можете дирати, али ми не дирајте у оне велике. Јер ако и једног од великих паукова пригњечите, засмрдеће далеко. Јер паопако ако неко од њих отвори торбу. И онај који је спавао међу њима, има више пригодица у свом малом прсту, но што је забележено у свима нашим новинама..

Дуго су тако стајали и видеше да »Његова Мученичка Невиност« има право. А кад се враћаху из народних фондова, нађоше на прагу оваку цедуљицу:

An die Mädchen für Alles.

Сад у Карловцима.

Господо!

Ви тражите радикалан лек против паучине, на коју налетају ваше пригодице, као мувице. Манте се мрежа! Манте се и паукова. Многи се паук осушио и угинуо крај своје мреже онде, где нема — мувица. Утаманите ви ваше мувице, пригодице, па се оне неће вешати о паучину. А докле год буде ваших пригодица, оне ће излетати из ових дворана у свет.. Зло има крила која далеко носе...

Један од дворских духова.

Господа стајаху дуго запањена, а »Његова Мученичка Невиност« рече: — Ево вам! На то нисмо ни мислили. Та зар не знате да они у »Застави« призивају духове и разговарају с њима. Они су све дознали од духова. Не помаже нам па да уништимо не само пауке, но и фондовске књиге... Пропао сам!

Тако и јест! Докле год има тих пригодица у двору, а има их иже числа нест, оне ће излетати и кроз прозоре у свет, и народ ће их видети, и неће имати мира, док не почисти оно ђубриште, на коме се пригодице, развијају.

Вести из места и са стране.

Српским школама. Управа школског музеја у Београду моли сваку управу српских школа, која издаје штампане годишње извештаје о школама својим, да по 1—2 ком. таквих извештаја пошаље и школском музеју.

Због дочека Николе Пашића. Београдски листови јављају, да је почела хајка на професоре велике школе, који су дочекали Николу Пашића кад је изашао из затвора. Тако су пензионовали Љубу Станојевића професора велике школе филолога, и др. Милопка Весића професора велике школе су отпустили. Данашњој влади не треба нико, ко и најмање сме да симпатише с радикалима. Ово је већ крајњи инат и освета. По може ли напредовати држава, кад се гони све што је боље и поштеније и има свог мишљења и хоће да буде човек? Јадна Србија!

Крађа у београдском руском посланству. Ми смо у своје време јавили, како је неко обио астал руског драгомана Мамулова и украо из њега 400 фор. и нека акта. Строга истрага наређена је била и један слуга у руском посланству Стеван Николић признао је да је он похару учинио, но да је само новац однео а о исправама незна ништа. Мамулов је пак доказао да му фале и неких пет исправа. Руско посланство у Београду отпустило је све послужитеље Србе, које је до сад држало. Врло је занимљиво сазнати коме су требала та покрадена акта, ил се хтело нешто друго да нађе.

Нестајање Чангова. Пре петнаест година мађарска влада је населила многе Чангове из Буковине, особито у Банату од Панчева до Базјаша. По Чангови су од најновијег времена почели гомилама да напуштају своје куће и земљу, и да се селе. Узрок томе је што би сад имали да отплаћују мађарској влади за добивено земљиште и кућиште. Чангови су за сво време до сада плаћали само порезу, а сада је на реду и отплата. Чангови који и до сада једва таворише не могу никако те отплате држави да даду, и за то сад напуштају све и хоће опет натраг у Буковину, Мађарски листови пишу, како је држава скупо продала Чанговима земљу (250 ф. по ланцу) и како треба наћи средства и начина да се Чанговима олакша отплата и да се задрже на садањем пребивалишту њиховом.

Тајанствени дућан. У Паризу су ушли у траг једној лоповској дружини, подобну једној у Бечу, која је пре неколико времена пронађена. И ово је такође јувелирска радња, која је пред „тезгом“ имала патос, који се механички отварао и на који је морала стати свака муштерија. Ако је ова била са дијамантским и златним прстеновима и иглама, даван је знак те се патос под жртвом хитро отварао и „муштерија“ би пропадала у подрум, где су је одмах убили, покупили драгоцености и леш бацили у канал. Новине тајанствена убиства, која су се у последње време десила у Паризу, приписују овоме тајанственом дућану.

Трговина.

НОВИ САД, 17. јуна. — Пшеница прве квалитете фор. 9·15—— н. Пшеница средња ф. 9·— до — нов. Пшеница лакша роба фор. 8·70—80 н. Паполица ф. 8·—— н. Јечам нови фор. 5·10—30 Зоб ф. 5·20—50 Кукуруз у зрну нови ф. 4·20—45 нови у клипови ф. ——— нов. Маст 58 фор. Сланина сува 58 фор. дебела паљена 60 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	33—34 нов.		
„ средњи . .	32—— нов.		живе
„ лаки . . .	30—31 нов.		мере

Све од 1 килограма.

Теоци .	24—26 нов. по клгр.
Јагњци	6—12 фор. по пару.
Овци .	——— фор. по пару.

Најновије вести.

Из Белгије јављају, да је у Бриселу у четвртак на ноћ било оштре борбе између народа и жандармерије. Незадовољници су дизали барикаде и с кућа су бацали на жандарме лонце с цвећем и камење. Има више мртвих и око стотине рањених. Говори се, да ће краљ распустити сабор и дати народу прилике, да новим изборима покаже, на чијој је страни.

Женскиње адвокати. Јуче је француски сабор закључио са 319 против 174 гласа, да се женскињама, које положе испите, даде право, да буду адвокати.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 19. јуна.

Рене. Драјфус је данас у 6 сати ујутру овамо стигао.

Париз. Драјфуса су код Квибере искрцали из лађе оданде железницом до близу Ренеса а одавде колима довели у Ренес. Било је много света, ал' никакве демонстрације.

Брисел. Пред општинском кућом била јуче демонстрација. Велика дворана била препуна. Говорили су Вандел Белц и друге социјалисте. После збора ишли су улицама. Градоначелник их је поздравио.

Будимпешта. (Сабор.) Сабор је примио законски предлог о прирезу и доходарини на штиритуозна пића.

ИСПРАВАК.

У овогодишњем извештају срп. вел. гимназије новосадске изостала су случајно из непажње при коректури међу приложницима на светосавку беседу ова имена: у Новом Саду приложили су по 5 фор. још г. г. Душан Матић, уредништво „Заставе“, Петар Попадић, Српска Новосадска Читаоница, „Матица Српска“ и Љубица удова Димовић; 50 новч., Гавра Малешчић. У Сентомашу: приложила је гђа Милева удова Дунђерска 10 фор.

Осим тога нека су имена погрешно штампана: Треба да стоји у Земуну Јефта место Јосиф Вукадиновић; у Карловци др. Лаза Секулић место Николић; у Нови Карловци, Миливој Мушицки место Мисирчки, у Сентомашу Милутин Везилић чисто Бешлић.

У Новом Саду, 29. јунија 1899.

Васа Пушибрк,
управитељ.

ОГЛАСИ.

Seid.-Damaste 75 Kr.

bis **fl. 14.65** p. Met. — jowie schwarze, weiße und farbige **Henneberg-Seide** von **45 kr.** bis **fl. 14·65** p. Met. — in den modernsten Geweben, Farben und Dessins. **An Private porto und steuerfrei ins Haus. Muster umgehend.**

G. Henneberg's Seiden-Fabriken
(k. u. k. Hofl. Zürich). 601 26—52

сандровског лицеја прославили успомену Пушкинову. И ту је било министара, многих дворских великаша и рођаци Пушкинови ђенерал-лајтнант А. А. Пушкин са сином и ђенерал Арапов са женом. Говор је држао Н. А. Пратасов Безметев. После тога су прочитани брзојавни поздрави великог кнеза Константина, синова и ћери Пушкинових из Свете Горе и Визбадена. После одсвиране увертире из опере »Руслан и Људмила,» говорио је професор И. Л. Шлапкин »Пушкин и лична слобода.« После њега је говорио Д. Т. Кобеко »Директор Енгелгард и његови питомци.« У говору је свом оцртао велики и повољни утицај, што га је имао Енгелгард на своје питомце, међу којима је био и велики Пушкин. Енгелгард је непрестано општио са својим младим друговима, а кад су ови изишли из лицеја, он је дописивао с њима. Пушкин је био међу тима. За тим је отпевана кантата, а после тога беше откривање бронзане бисте Пушкинове у лицејском врту, коју је израдио академик И. Н. Шредер. Све беше украшено дивним цвећем и биљем, а са стране је стајала лира у венцу, на чијим тракама беше натпис „Genio loci.“ Ту се служио парастос Пушкину уз присуство силног света. Кад се појавио представник породице Пушкинове А. А. Пушкин, беше поздрављен урнебесним кљацањем уз свирање туша од присутне свирке.

Слава ова продужена је у сали лицејској, где је министар пољопривреде и господарства А. С. Ермолов отворио прво заседање Пушкинова лицејског удружења. За председника је једногласно и уз бурне усклике изабран Д. Т. Кобеко. Тај дан у вече беше богата вечера и сјајна забава, приређена одбивших лицејиста.

Министар Ермолов је прочитао том приликом на Пушкинову акту у лицеју написани диван свој песнички умотвор под натписом: »Три зари.« Буран аплаус и урнебесно клицање беше награда министру за његов умотвор.

»Младо поколење« је такође у свима заводима достојно прославило Пушкина, читајући том приликом његове речи и стихове. За успомену на тај дан, добили су сви ученици дела Пушкинова и по бронзану медаљу с' Пушкиновим ликом.

Петроградској величанственој слави сличне славе и прославе, одржане су у славу Пушкинову у Царскоје Село, Москви, Св. Гори и небројеним другим местима простране Русије, па и изван њена домашаја, тамо иза границе.

Пушкинови дани, доиста светли су дани у културној историји живота братског нам народа рускога. Ал' још светлија су дела великога Пушкина.

С тога и опет кликнимо:

Слава великоме песнику и ђенију рускога народа Александру Сергејеву Пушкину!

Слава народу руском, што имаде таква велика сина, дику и понос свој!

Слава народима, који умеју да цене и поштују своје велике синове, као што је то показао да уме српски народ према своме српскоме великоме Змају, а руски према своме великоме рускоме Змају.

Слава им, јер таквих је народа и будућност на земљи овој.

По руском Милован.

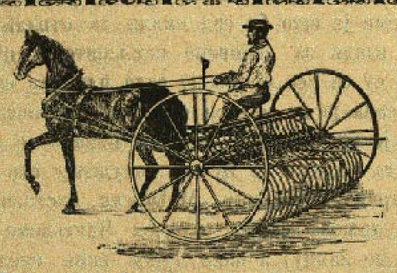

Част нам је, ставити Вам до повољног знања, да смо

у Новом Саду, Петефијева улица бр. 38.

отворили наше стовариште, где ћемо од свију наших производа

СТАЛНУ

изложбу машина

одржавати, и молимо да се при свакој потреби, директно обраћа нашем заступнику, г. Францу Бајеру (Нови Сад, Петефијева улица бр. 38).

Будимпешта, јуна 1899.

С високопоштовањем

HOFHERR & SCHRANTZ.

237 2—12

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

Г. ГЕОРГИЈЕВИЋА

У НОВОМ САДУ

потребује помоћника доброг продавца, да говори српски, мађарски и немачки. Ступање одмах, или тачно означење истог; у оферту ваља да означи солер без коста и квартира.

246 1—1

ХОТЕЛ (ГОСТИОНА)

„БЕЛА ЛАЂА“.

Услед смртног случаја продаје се из слободне руке реномирани хотел **„Бела лађа“** са читавим прибором и намештајем. Упитати се може у „Белој лађи“ код потписане.

Удова **Анка Ракић**

3—3 238 Нови Сад.

КАФА

ИЗ ФИУМЕ

непосредно се разашиље са мороких лађа.

1 џакуљица 4 клгр. Рио-Кафа крупна зрна 4·60 н.
1 џакуљица 4 к. Порторико-Кафа крупна зрна 5·60 н.
1 џакуљица 4 клгр. Куба-Кафа крупна зрна 5·76 н.
1 џакуљица 4 к. Порторико-Перлкафа кр. зрна 6·12 н.
1 џакуљица 4 кл. плава Јава-Перлкафа — 6·80

са плаћеном царином и поштарином без икаквих даљих трошкова.

Ценовник са картом са сликом (Anschichtskarte) шиље по жељи бесплатно.

FRATELLI DEISINGER,
Fiume, *Frei-Hafen 63.*

Главна трговина, којом се служе угарске кафеџије. 175 9—16

Давно опробано дијет. козмет. средство за трвење, ојачавање и оживљавање живаца и зглавкова човечјег тела

Квиздов флуид

Жиг змије (Touristenfluid)

За туристе, бициклисте и јахаче опробано средство за освежавање и ојачавање после јачег напрезања. Цена 1 боце 1 фор., пола боце 60 новч. Прави се добија у свима лекарницама.

Главно стовариште:

Kreisapotheke Kornenburg bei Wien.

583 24—45

За моју **помодно-мануфактурну, беле и кратке робе трговину** требам једног **МЛАДОГ ПОМОЋНИКА**, који највише две године сервира. Исти мора пријатне спољашности као и вредан бити.

Уједно требам **практиканта и шегрта** из боље куће. **БРАНКО М. СПАИЋ,**

242 1—3 у Руми.

Wir empfehlen zur Bekanntmachungen sowie für Ankündigungen die geeigneten Fachblätter:

Allgemeine Wein-Zeitung Redacteur: Antonio del Piaz. Jeden Donnerstag erscheint eine Nummer. Pränumerationspreis, per Quartal zu jeder Zeit, vierteljährig fl. 1·50

Wiener Landwirthschaftliche Zeitung Hauptredacteur: Hugo H. Hitschmann. Erscheint Mittwoch u. Sonntag. Vierteljährig fl. 3.

Oesterreichische Forst- und Jagd-Zeitung Red.: Oberforstr. Jos. F. Meinell. Erscheint Freitag. Vierteljährig fl. 2.

Hugo H. Hitschmann's Journalverlag, Wien, I., Dominikanerbastei 5.

10 7—12

Спасјујемо пр... стене стенице, буве, кухињске ... молаца, пацова на домаћем животињама

ЗАХЕРЛИН

Никако у папирном омоту!

Једино прави у флашицама!

(са именом **„Zacherl.“**)

Ово је

у истини најбоље радикално средство и помоћ против свакојаких напасти инсеката.

Може се добити:

У Новом Саду код:
Ем. Дицгена и сина,
Д. Арновљевића,
Ј. Гајгора,
Е. Гориха,
Т. Ђорђевића,
Алберта Хаса,
Георга Хавалича,
Јов. Јаснића,
Д. Коде,
Д. Кона,
Николе Костића,
Јов. Лудвика,
Карла Профуме,
Шаму Розенблута,
Љ. Стефановића сина
Стојановића и Радовановића
Ж. Теодоровића,
Браће Вагнера,
Јов. Војтовића,
Н. Димовића.

У Бач-Брестовцу:
Consum Verein-а,

У Бос. Шамцу:
Адолфа Трупла,

У Черевићу:
Хајнр. Крауса сина.

У Илоку:
Јов. Аумана,
Косте Арсенића,
Адолфа Сингера и др.

У Инђији:
Н. Петковића,
Јов. Ђармата.

У Карловци:
Марије Хомолка

У Клепку:
К. Х. Поповића апот.

У Кули:
Ј. Шварца,
Ферд. Кнефаља.

У Паланки:
Марка Марцикића,
Нађ Деже,
Карла Ресели.

У Ст. Бечеју:
Луке Мравића,
Ц. Фиретовића,
Херцог Гезе,
Антона Пандека,
Стевана Бранковића,

У Турском Бечеју:
Брунера Иг.
Стевана Миловановића
Сафрана Иштвана
Исидора Шлезингера.

У Петроварадину:
Ферд. Андреса,
Ем. Дицгена и сина,
Игната Андреса,
Мелхиора Киша.

У Руми:
Браће Дудића,
Н. Ђуришића,

С. Ј. Јуришића,
Шелбл Маг.,
Мите Т. Јаковљевића.
Еме Весел,
А. Н. Живковића,

У Сентомашу:
Јов Манојловића,
Јована Манојловића мл.,
Милана Д. Манојловића,
Илије Јанковића.

У Шиду:
Р. С. Поповића.

У Тителу:
Лазара М. Јанковића.
Номенмахер Андре.

У Новом Врбасу:
Фердинанда Сајдла,
Тот Антала. 132 5—6

ОБЈАВА.

НОВОСАДСКА ШТЕДИОНИЦА

ДИОНИЧАРСКО ДРУШТВО

почела је, после спроведене реорганизације своју радњу, те стоји опћинству на услузи, које тражи зајма.

НОВОСАДСКА ШТЕДИОНИЦА бави се са сваком радњом, која спада у банковну струку, нарочито прима менице за ескомптирање; издаје предујмове на папире од вредности и на драгоцености; на даље: просте зајмове и зајмове на оброчно одплаћивање на куће и земљиштни посед, који се налази у кр. слоб. вароши Новом Саду на време од 10 до 50 година.

НОВОСАДСКА ШТЕДИОНИЦА прима штедне улоге на књижице и улоге у текућем рачуну уз повољне услове.

Уредовање дневно од 9 до 12 сати пре подне.

УПРАВА.

220 9—10

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду